

A gémeskúttól a csáposkútig ©

4. rész

Forrásfoglalások, galériák

Forrásfoglalás

A földfelszín alól feltörő források vizének összegyűjtésére szolgáló medencét a hozzá tartozó épülettel, csővezetékekkel és szerelvényekkel nevezik forrásfoglalásnak.

Mátyás király korabeli — ma már muzeális — forrásfoglalások láthatók Budapesten, a Svábhegyen.

A kútházakban összegyűjtött forrásvíz 4 km hosszú agyag- és ólomcsöveken a közlekedőedények elve alapján jutott fel a Várhegy Szentháromság téri kifolyóiba.

Pécs városának legfontosabb ivóvízbázisa a Tettye karsztforrás. Az eredeti forrásfoglalást 1892-ben Ferenc József osztrák császár és magyar király avatta fel. A víz itt nyílt karsztokból folyik a forrásház medencéjébe, majd onnan csőhálózaton a nagyvárosba.

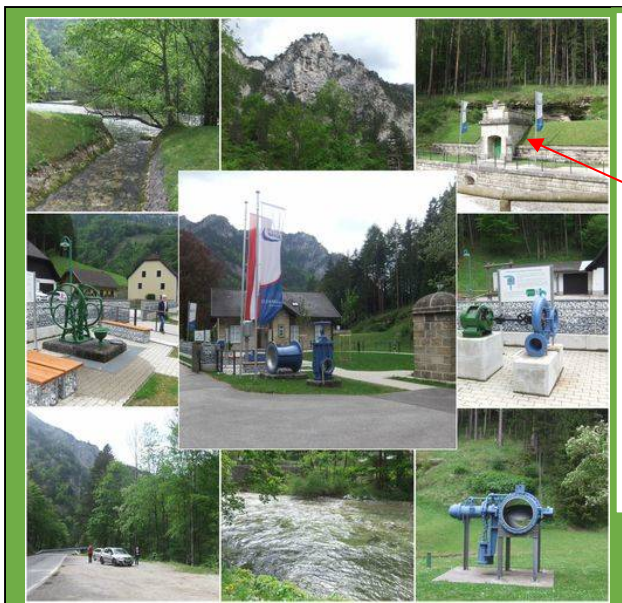

Bécs ivóvízbázisa

Az Alpok vízforrásaiból két magashegyi vízvezetéken (Hochquellenwasserleitung) gravitációs úton jut el az ivóvíz a császárvárosba.

A képen **Kaiserbrunn** — a Rax és Schneeberg hegységek között, Reichenau an der Rax közelében — lévő forrásfoglalás látható.

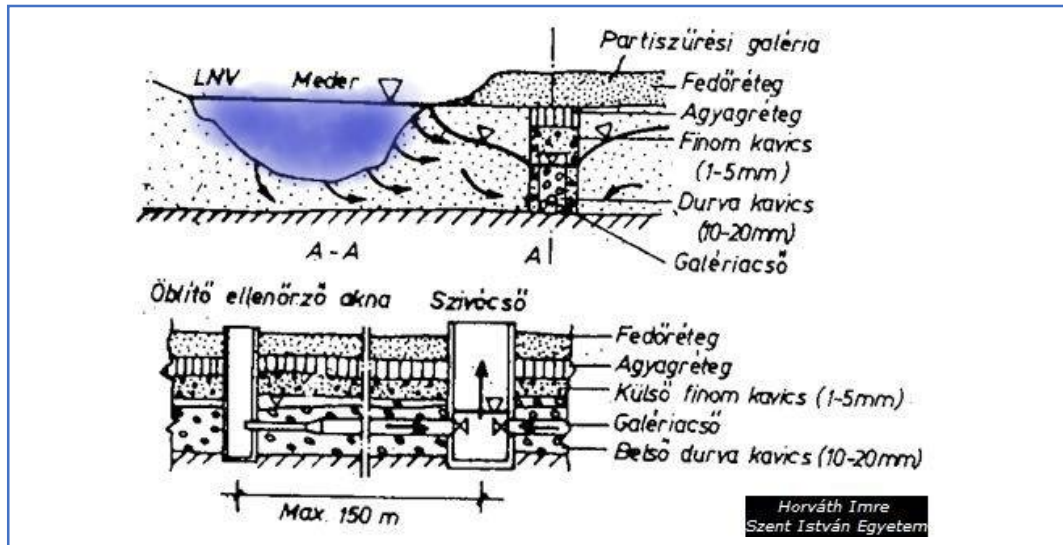
A forrásház melletti vízmű múzeumban bemutatják a vízkincs megszerzésének XIX. századi nehézségeit, Bécs vízellátási rendszerét.

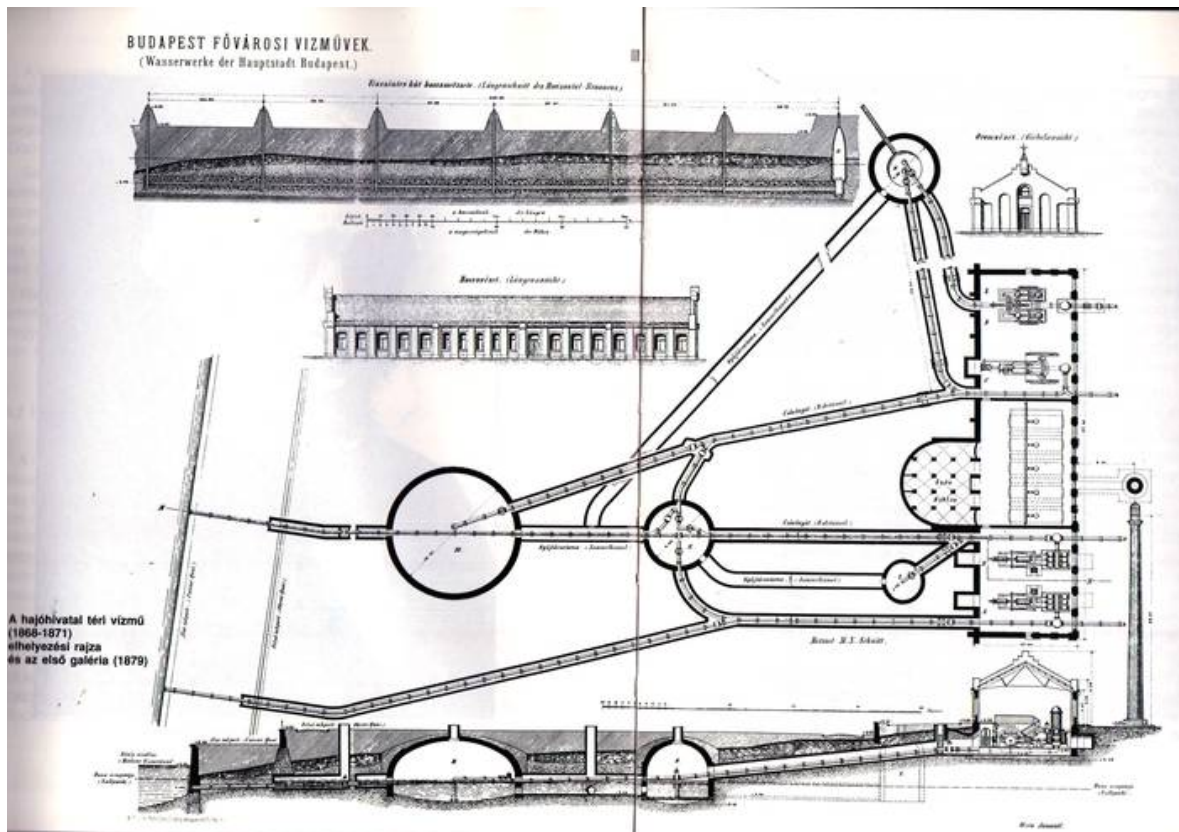
Galéria („vízszintes kút”)

A földfelszín alatt vagy a folyómederben a vízfolyással párhuzamosan víznyerés céljára kialakított perforált csövet — ahonnan gravitációsan folyik a parti szűrésű talajvíz egy gyűjtőaknába — nevezi a szaknyelv galériának. Innen búvárszivattyú továbbítja a vízműtelepre az összegyűlt, folyamatosan pótlódó vizet.

Galériasor: Több galéria és gyűjtőakna összekapcsolásával kialakított vízellátó rendszer.

A XIX. században az ország első közműves vízellátó rendszerénél, — a Duna-parti ún. ideiglenes pesti vízműnél — 595 méter hosszúságban (a mai Kossuth tér és a Radnóti utca között) már alkalmazták a vízszintes gyűjtőcsövekből készült galériasort.

Összeállította: Kiss Miklós Vizinform.hu Budapest 2021©

Szakértő: Károlyi András **Olvasószerkesztők:** Domonkos László, Németh Ferenc

Források: dr. Nagy Lajos, A 100 éves Fővárosi Vízművek, Bp. 1968 — Horváth István, Szent István Egyetem — www.baranyatermeszetbarat.hu — www.vizinform.hu

Támogatónk:

DUNA-KÚT Kft. — BAKONYKARSZT Zrt. — BÁCSVÍZ Zrt. — PANNON-VÍZ Zrt. — Szegedi Vízmű Zrt. — ZALAVÍZ ZRT.